

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**ДИТИНОЗНАВЧІ
ДОСЛІДЖЕННЯ У
ПЕДАГОГІЦІ**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач
Контакти

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)
Середня освіта (Історія)
3

вибірковий
згідно з розкладом
українська
понеділок 13.00–14.20; вівторок 13.00–14.20 (114
кабінет).
Янченко Тамара Василівна
E-mail: tamyanchenko@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ¹

Мета дисципліни «Диинознавчі дослідження у педагогіці» полягає у формуванні у студентів компетентностей, пов'язаних із розумінням сутності дитинознавства, особливостей здійснення досліджень дитинства й особистості дитини та застосування їх результатів у освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння змісту педагогічних понять, концепцій і теорій, пов'язаних з дослідженнями особистості дитини та її оточення в педагогіці, та вміння оперувати ними;
- формування цілісного розуміння сутності та теоретичних і практичних аспектів здійснення досліджень дитинства та особистості дитини і застосування їх результатів у сучасній освіті;
- актуалізація ціннісного ставлення до здобувачів освіти як суб'єктів навчання та організації освітнього процесу на засадах гуманізму, антропоцентризму та науковості.

Предметом вивчення є історія та сучасні практики всебічного вивчення особливостей розвитку дитини та дитинства у різних педагогічних і соціальних контекстах.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Історія дитинознавчих досліджень у зарубіжній та українській педагогіці.
2. Сучасні практики вивчення особистості дитини та дитинства.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		л	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історія дитинознавчих досліджень у зарубіжній та українській педагогіці												
Тема 1. Дитинознавство як науково-практичний напрям у сучасній педагогіці	6	2				4	6	2				4
Тема 2. Вивчення дитини в історії вітчизняної та зарубіжної педагогіки XIX ст.	18	2	4			12	18		2			16
Тема 3. Феномен дитинознавчих досліджень у педагогіці першої третини XX ст.	18	4	2			12	18	2				16
Тема 4. Модернізаційні підходи В. Сухомлинського до вивчення особистості дитини	6	2				4	6	2				4
Разом за змістовим модулем 1	48	10	6			32	48	6	2			40
Змістовий модуль 2. Сучасні практики вивчення особистості дитини та дитинства												
Тема 5. Феномен дитинознавчих досліджень у сучасній педагогіці	6	2				4	6	2				4
Тема 6. Психологічні методики вивчення особистості дитини та їх застосування у педагогіці	18	2	4			12	18		2			16
Тема 7. Соціально-педагогічні методики вивчення дитинства та їх застосування в освіті	18	2	4			12	18		2			16
Разом за змістовим модулем 2	42	6	8			28	42	2	4			36
Усього годин	90	16	14			32	90	8	6			76

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення дитини в історії вітчизняної та зарубіжної педагогіки XIX ст.	4

2	Феномен дитинознавчих досліджень у педагогіці першої третини XX ст.	2
3	Психологічні методики вивчення особистості дитини та їх застосування у педагогіці	4
4	Соціально-педагогічні методики вивчення дитинства та їх застосування в освіті	4
Усього годин практичних занять		14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Власова О. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Либідь, 2005. 400 с.
- Дуткевич Т., Савицька О. Практична психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 256 с.
2. Литвинов А. С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2018. 265 с.
3. Міхно О. Феномен педагогічної характеристики учня: від Ушинського до Сухомлинського: монографія. Вінниця, 2020. 520 с.
4. Петухова І. О. Тестування в освіті України крізь призму розвитку психолого-педагогічної науки Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2014. 197 с.
5. Сейко Н. Соціальна педагогіка: курс лекцій. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. 260 с.
6. Сисоева С. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
7. Соціальна педагогіка / за ред. А.Й.Капської. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
- Сухомлинський В. Сердце отдаю детям. Киев : «Акта», 2012. 563 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с.
9. Янченко Т. В. Педологія в Україні та зарубіжжі: теорія і практика : монографія/ Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 448 с.
10. Янченко Т. Психопедагогіка в Україні як напрям розвитку педології (перша третина XX ст.). *Український вимір: міжнародний збірник науково-педагогічних, методичних статей і матеріалів з України та діаспори*. 2019. Число XVI. С. 50–54.

Допоміжна література:

1. Бричок С. Проблема вивчення особистості школяра у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського. *Педагогічний дискурс*. 2011. № 10. С. 76–78.
2. Бричок С. Погляди Василя Сухомлинського на проблему вивчення особистості дитини. *Іноватика у вихованні*. 2018. № 8. С. 132–144.
3. Бричок С. Методика вивчення дитини: актуалізація ідей В. Сухомлинського у Новій українській школі. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 3. С. 74–77.
4. Дічек Н. Педагогічна антропологія – рушій еволюції вітчизняних педагогіко-експериментальних досліджень (ост. третина XIX – початок XX ст.). *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2012. № 1–2. С. 88–99.
5. Зимняя И. Педагогическая психология. Москва: Логос, 2002. 175 с.
6. Смолінчук Л. Використання методу тестів у вітчизняній педагогічній практиці 20–30-х рр. XX ст. *Молодь і ринок*. 2011. № 12. С. 38–41.
7. Сухомлинська О. Школа Сухомлинського у Павлиші – погляд крізь призму часу. Київ: Педагогічна думка, 2013. 123 с.
8. Янченко Т. В. Ідеї цілісного дослідження дитини в українській педології 20-х – початку 30-х рр. XX ст. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 1. Серія : Педагогічні науки. С. 31–36.
9. Янченко Т. В. Методи дослідження дитини у зарубіжній педології кінця XIX – початку XX ст. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2013. Випуск 39. Частина 4. С. 384–391.
10. Янченко Т. В. Оцінка освітніх потреб дитини (20-ті роки XX ст.) у контексті спадщини В. Сухомлинського. *Педагогічний альманах*. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2015. Випуск 26. С. 309–315.

11. Янченко Т. В. Психологічне вивчення дитини як результат еволюції ідей педології (60 – 70-ті роки ХХ ст.). *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2016. № 2 (21). Ч. 1. С. 221–226.
12. Янченко Т. Розвиток дитинознавства як комплексної наукової галузі крізь призму педагогічних досліджень. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогіка у вимірі соціокультурних досліджень»*. Херсон: Видавництво ХДУ, 2019. С. 80–83.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с. URL: http://odnorobivka.edu.kh.ua/Files/downloads/Fitsula_M_M_-_Pedagogika_Alma-mater_-_2002.pdf
2. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Кондор, 2009. 670 с. URL: https://4vpupo.org.ua/download/metod_probl/pedagogika.pdf
3. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf>
4. Соціальна педагогіка / за ред. А.Й.Капської. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 488 с. URL: <https://studfile.net/preview/5462857/>
5. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища школа, 2004. 422 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/196155.pdf.
6. Міхно О. Феномен педагогічної характеристики учня: від Ушинського до Сухомлинського: монографія. Вінниця, 2020. 520 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/724155/1/Міхно-ОП_Монографія.pdf
7. Власова О. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Либідь, 2005. 400 с. URL: <https://shag.com.ua/vlasova-oi-pedagogichna-psihologiya-navch-posibnik-k-libide.html>
8. Петухова І. О. Тестування в освіті України крізь призму розвитку психолого-педагогічної науки Ірпінськ : Національний університет державної податкової служби України, 2014. 197 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/792/1/652_IR.pdf
9. Сейко Н.: Соціальна педагогіка: курс лекцій. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. 260 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/3558/1/11.pdf>
10. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості: Підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7585/1/Сисоєва%20Пед%20творч.PDF>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи (проекти, презентації, есе, реферати, тести тощо), які виконуються із порушенням встановлених викладачем термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимально можливої кількості балів за даний вид діяльності). Перескладання пропущених занять або завдань самостійної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, працевлаштування тощо). Відвідування аудиторних занять є бажаним. Теми пропущених занять студент опрацьовує самостійно.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>). У процесі навчання забороняються академічний плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування (при написанні контрольної роботи та складанні іспиту), хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад педагогіки, дидактики, методики викладання історії тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, не запізнюватися на заняття (виняток можуть становити запізнення з поважних причин), дотримуватися правил суспільної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконувати завдання, визначені для практичних занять і самостійної роботи;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Виконання самостійної роботи	7	5	35
Усна відповідь на практичному занятті	7	5	35
Практична робота	2	10	20
Творча робота	1	10	10
Усього:			100